

ÉRTÉKEINK VÉDELME

I. TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLETEK

az ország területének 10%-a

felépítése **hierarchikus**

1. helyi jelentőségű védett terület – pl. Újszegeden a Holt-Maros
2. természeti emlék – pl. Érsekhalmán a földvár
3. természetvédelmi terület – pl. a szeghalmi Kék-tó Természetvédelmi Terület
4. tájvédelmi körzet – pl. Ócsai Tájvédelmi Körzet
5. nemzeti park

Nemzeti parkok (10):

1. Hortobágyi N. P. – 1973 – Debrecen (a legnagyobb területű)
2. Kiskunsági N. P. – 1975 – Kecskemét
3. Bükk N. P. – 1977 – Eger
4. Aggteleki N. P. – 1985 – Jósvalfő
5. Fertő–Hanság N. P. – 1991 – Sarród
6. Duna–Dráva N. P. 1996 – Pécs
7. Körös–Maros N. P. – 1997 – Szarvas
8. Balaton-felvidéki N. P. – 1997 – Csopak
9. Duna–Ipoly N. P. – 1997 – Esztergom
10. Órségi N. P. – 2002 – Óriszentpéter

A **törvény erejénél fogva védett** minden:

- barlang
- víznyelő
- forrás
- földvár
- kunhalom
- szikes tó
- láp

Vannak olyan területek, amelyek valamilyen **nemzetközi egyezmény vagy egyéb hazai jogszabály alapján is** védettséget élveznek:

- Natura 2000 terület
- erdőrezervátum

- bioszféra-rezervátum
- ramsari terület – vizes élőhelyek védelme pl. izzasági Kolon-tó
- Európa Diplomás terület
- csillagbolt-park – pl. a Zselicben
- natúrpark
- geopark – a földtani értékek védelme (Bakony-Balaton Geopark, Novohrad Nógrád Geopark – Szlovákiával közös)

II. Műemlékvédelem

az épített értékeink védelme

- vár
- kastély pl. a Festetics-kastély Keszthelyen
- templom pl. Szegeden a Dömötör-torony
- lakóház
- ipari létesítmény pl. Szegeden a Szent István téri Víztorony

III. UNESCO Világörökségi helyszínek (8)

- Hollókő Ófalu a várral
- Budapest (Duna-part, Budai Várnegyed, Andrássy út)
- Az Aggteleki- és a Szlovák-karszt barlangjai (természeti)
- Pannonhalmi Bencés Főapátság
- Hortobágyi Nemzeti Park
- Pécs ókeresztény temetője (festett sírkamrák)
- Fertő-táj (Ausztriával közösen)
- Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék

IV. Magyar értékek

felépítése **hierarchikus**

1. Nemzeti Érték: települési, tájegységi, megyei, vagy külhoni értékek

2. Kiemelkedő Nemzeti Érték – Magyar Értéktár

„**Kiemelkedő nemzeti érték:** olyan nemzeti érték, amely nemzeti szempontból meghatározó jelentőségű, a magyarságra jellemző és közismert, jelentősen öregbíti hírnevünket, növelheti megbecsülésünket az Európai Unióban és szerte a világon, továbbá hozzájárul új nemzedékek nemzeti hovatartozásának, magyarságtudatának kialakításához, megerősítéséhez. **Magyar Értéktár:** a

nemzeti értékek köréből a Hungarikum Bizottság által kiemelkedő nemzeti értéké nyilvánított értékek gyűjteménye.”

8 kategóriában 150 tétel

Lásd:

https://hungarikum.kormany.hu/download/d/c7/13000/2023_04_18_kiemelked%C5%91_nemzeti_ertekek-lista.pdf

3. Hungarikum

8 kategóriában 87 tétel

Részletek:

<https://hungarikum.kormany.hu/hungarikumok-gyujtemenye>

V. Lisszaboni Megállapodás

Különböző jelentős termékeket **földrajzi eredetmegjelöléssel** helyez nemzetközi oltalom alá.

Pl. badacsonyi bor, villányi bor, szatmári szilvapálinka

„A **földrajzi jelzés** a termék neve és az adott földrajzi hely közötti kapcsolatot helyezi előtérbe. Olyan termékeket jelöl, amelyeknek valamelyik tulajdonsága a földrajzi eredetének tulajdonítható. Ebben az esetben elegendő, ha a termék előállításának csak egyetlen lépése történik az adott területen (például balatoni hal, nagykun rizs).”

Pl. a szegedi tükörpontyot 2021-ben vették fel a földrajzi árujelzéssel ellátott termékek listájára.

VI. Néprajzi értékek

A Kárpát-medence lakói **néprajzi népcsoportokra** oszthatók, mert a területi elszigeteltség és az egymásrataltság miatt a kultúrájukban sajátos, mástól elkülöníthető vonásokkal rendelkeznek.

Az egyes néprajzi csoportok lakóhelyeit **néprajzi tájaknak** nevezzük.

Egy-egy néprajzi csoport **eltérő kulturális jellegzetességei** lehetnek:

1. nyelvjárás
2. népviselet
3. díszítőmotívumok
4. építkezés

5. lakberendezés
6. népszokások
7. népmesék
8. népköltészet
9. néptánc
10. táplálkozás

A **moldvai csángók** a magyarságtól régen elszakadtak, ezért sajátos, archaikus vonásokat őriztek meg a kultúrájukban.

Szegedi tükörponty

izsáki Kolon-tó

Aggtelek – Baradla-barlang bejárata

Keszthely – Festetics-kastély